

Door de bomen het pensioenbos zien

Wat is het een voorrecht om redactielid van Pensioen Magazine te zijn. Je wordt uit eerste hand geïnspireerd door experts uit wetenschap en praktijk. Over actuele onderwerpen over de volle breedte van het pensioendomein. En dan mogen redactieleden om beurten een PM mening schrijven over een onderwerp naar keuze. Waar wil ik het in dit meinumner over hebben?

Het wetsvoorstel toekomst pensioenen (WTP) is op 30 maart 2022 naar de Tweede Kamer gestuurd en ligt voor de hand om hier te bespreken. Maar ligt ook nog wat zwaar op de maag. Zeker nu begrijpelijkheid als doelstelling van de wet is verdwenen, en er grote kans is dat ik als deelnemer van ABP en PfZW door sociale partners de zogenaamde solidaire premiereregeling in word geronseld. Met nog steeds geen zeggenschap, zelfs niet bij het invaren of omkatten, zoals Laura van Geest het in haar tijd als CPB directeur ooit treffend noemde. Het goede nieuws: we gaan er de komende maanden nog veel van horen, ook in Pensioen Magazine. Het blijft naar mijn mening onverminderd hoog tijd voor een nieuw pensioenstelsel, afschaffing van de doorsneepremiesystematiek (compensatie wordt wel duurder als de rente verder gaat stijgen) en de premiereregeling als nieuwe standaard, maar niet alle elementen zijn in de nu voorliggende polderpensioenwet even fraai uitgewerkt om het eufemistisch te zeggen.

Maar er is meer. Denk aan de revival van de al in 2018 geconsulteerde initiatiefwet inzake het toekennen van een adviesrecht aan het verantwoor-

dingsorgaan voor het maatschappelijk verantwoord beleggingsbeleid en een goedkeuringsrecht voor het uitsluitingenbeleid. Kamerlid Van Beurkering-Huijbregts (D66) heeft de verdediging van het voorstel van Van Weyenberg (D66) overgenomen en het gewijzigde initiatiefwetsvoorstel is op 5 april 2022 naar de Tweede Kamer gestuurd. De nieuwe naamgeving is veelzeggend: Wet eigen strategie pensioenfonds. Deelnemers, al dan niet via een Verantwoordingsorgaan, hebben niets tot weinig te zeggen, en daar gaat ook deze wet waarschijnlijk geen verandering in brengen. Een goedkeuringsrecht – met alle mitsen en maren – voor Verantwoordingsorganen was een mini stapje in de richting van meer zeggenschap. Nu er slechts een adviesrecht is overgebleven, is het meer symboliek en een pleister op de wonde in de huidige governance-structuur. Zeker als via de WTP de overstap gemaakt wordt naar (alleen nog) premiereregelingen. Het advies van de Raad van State (RvS) uit 2012 inzake de Wet versterking bestuur pensioenfonds blijft in dat kader lezenswaardig. Het is voor mij onbegrijpelijk waarom de RvS in haar advies bij de WTP geen enkele verwijzing heeft opgenomen naar haar eerdere advies en volstaat met dat zij 'begrijpt dat ervoor is gekozen vraagstukken rondom de bestaande rolverdeling thans niet ten volle bij het wetsvoorstel te betrekken, ook al betekent dit dat de inrichting van het stelsel voor aanvullende pensioenen ook na de transitie, vooral wat betreft de governance-aspecten, aandacht zal blijven vragen. Die vraagstukken moeten ook niet uit het oog verloren worden.'

Dan ligt er nog een wetsvoorstel bij het parlement dat ik zou kunnen bespreken: het initiatiefvoorstel-Van Kent Wijziging pensioenwetgeving in verband met onder meer aanpassing van de discontingsvoet voor pensioenfonds. Door het vertrek uit de Kamer van Van Brenk (50Plus) heeft Van Kent (SP) de verdere verdediging op zich genomen. De Memorie van Toelichting (MvT) is op 4 april 2022 verschenen. 'Invoering van een bodem in de rekenrente is gunstig voor oudere deelnemers en ongunstig voor jonge en/of toekomstige deelnemers', stelde het CPB in een aangehaald rapport in de MvT, maar de indiener wil daar niet aan als ik de beantwoording op diverse vragen lees. Ik herhaal wat ik in mijn PM mening op de drempel van dit decennium schreef: degenen die pleiten voor een hogere rekenrente krijgen in de jaren twintig

Michael Visser

Mr. drs. M.R. Visser is wetenschappelijk medewerker bij het Nibud en verbonden aan Tilburg University. Daarnaast is hij zelfstandig ondernemer via Pensioen GeMi. Hij schreef deze bijdrage op persoonlijke titel.

allemaal gelijk, al is het maar in de beeldvorming. In een premiereregeling zorgt een andere rekenrente namelijk voor een verschuiving van waarde van het pensioen van een individu in tijd, maar verschuift in principe geen waarde tussen individuen. Je mag dan dus lekker je eigen rekenrente bepalen, al zal de wetgever die nog wel willen begrenzen. Een hogere rekenrente betekent dat je je eigen pensioenpotje gewoon wat sneller opeet, zonder dat anderen minder krijgen. Duidelijk is dat rommelen met de rekenrente in het huidige pensioencontract geld verschuift van jong naar oud. Maar in de praktijk ook van arm naar rijk. Wie daarvoor pleit moet wel eerlijk zijn, ook over de gevolgen. Pas dus op met het omkatten van oud naar nieuw pensioen via de rekenrente.

Zijn we er dan? Nee, er liggen nog meer pensioenwetten klaar om verder behandeld te worden door de politiek. Zo is daar Aanpassing regeling voor waardeoverdracht en afkoop klein pensioen en invoering afkoop klein nettopensioen en nettolijfrente. Het verslag is vastgesteld op 9 februari 2022 en kent 8 pagina's met vragen en opmerkingen die ten tijde van schrijven van deze PM Mening nog door de regering moeten worden beantwoord. Terecht kritische vragen van onafhankelijk Kamerlid Omtzigt in het verslag brengen me wel bij een ander pensioenwetsvoorstel dat nog voorligt, namelijk de Wet bedrag ineens. Maar die is toch al lang aangenomen? Daar wil ik wat langer bij stilstaan.

Op 21 maart jl. heb ik samen met Nibud collega's Marcel Warnaar en Nanne Houtsma een onderzoek gepubliceerd waarin we specifiek kijken naar de nieuwe keuzemogelijkheid opname van een bedrag ineens op pensioendatum. Deze keuze wordt naar verwachting per 1 januari 2023 mogelijk. Het Nibud roept de politiek op om mensen met pensioen in zicht snel duidelijkheid te bieden en de regeling beter fiscaal te begeleiden.¹ De wet is al door beide Kamers aangenomen en zou eerst 1 januari 2022 ingaan. Door een aangenomen motie in de Eerste Kamer is dat 1 januari 2023 geworden. Maar de motie Oomen-Ruijten (CDA) c.s. over het keuzerecht voor een bedrag ineens is nog 'niet uitgevoerd' en voor dat onderdeel is nog een wijziging nodig, zo bleek al uit een Kamerbrief van de mi-

nister van SZW in mei en oktober 2021. Wat schetst mijn verbazing? De nieuwe minister voor pensioenen probeert de wijziging nu 'voor het zomerreces' naar de Kamer te sturen. Het voorstel van de minister is om 'op dat moment met elkaar het gesprek aan te gaan over wat dat dan betekent, bijvoorbeeld voor de planning van de uitvoerders op dit punt.'²

Tekenend dat over bijna-gepensioneerden, die bij veel pensioenuitvoerders tussen 6 en 9 maanden voor pensionering hun keuzes moeten kunnen maken, niet wordt gesproken. En waarom wachten tot 'dat moment'? De wetgever lijkt haar proces hier niet goed op orde te hebben. Hopelijk is het geen voorbode voor de WTP. Het is niet alleen ongelofelijk (dat het zo lang moet duren), maar gewoonweg onbehoorlijk (naar bijna gepensioneerden) dit staaltje uitstelwetgeving. Er is nu iets meer duidelijkheid over de tijdlijnen, maar dit is natuurlijk vooral slecht nieuws voor aanstaande gepensioneerden die graag gebruik zouden willen maken van een pensioenbedrag ineens op pensioendatum. Grote kans dat 1 januari 2023 nu niet meer gehaald gaat worden, als je ook zorgvuldigheid in de uitvoering en keuzebegeleiding serieus neemt.

Ziet u door de bomen het pensioenbos nog? Dan heb ik het nog niet eens gehad over de Wet pensioenverdeling bij scheiding. Inwerkingtreding was voorzien in 2021, dat werd 2022, en recent is besloten deze uit te stellen naar 2027. Wel met overgangsmaatregelen. En dan zeggen dat consumenten uitstelgedrag vertonen!

Meer dan genoeg pensioenwetgeving om de komende maanden in Pensioen Magazine te behandelen. ●

1 Voor de bevindingen en aanbevelingen verwijs ik graag naar het rapport Bedrag ineens: een goed idee? en toelichting op de Nibud website <https://www.nibud.nl/nieuws/bedrag-ineens-pensioendatum-betere-fiscale-begeleiding/>.

2 Zie (concept) verslag commissiedebat pensioenonderwerpen 31 maart 2022 <https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/detail?id=2022D14361&did=2022D14361>.